

Viisnurga laul

Stagnaagne malevalaul*

Aaf - ri - kas kõ - la - vad jäl - le tam-tam - mid,
E - gip - tu - ses lan - ge - vad lis - rae - li pom - mid,

Kop - lis - se sõi - da - vad pu - na - sed tram - mid,
Soo - me eks - por - diks on "Ka - le - vi" kom - mid.

A - ga mei - e maal on hea, mu - ret tund - ma sa ei pea, sä - rab

viis - nurk pu - na - ne ot - se mei - e ak - nas - se.

* 5. salmis:

...al - la - käi - nud blon - di Jü - ri Jot - ti...

Viisivariante on kirjutatud ka põhimeloodia sisse.

Peep Puis *Viisnurgalaulust* ja malevalauludest

Ma arvan, et see laul on pärit 1980. aastate algusest tolaegse Eesti Üliõpilaste Ehistusmaleva Väinamere regioonist. Kas aasta või kaks hiljem tegi tollel ajal kuulus Muhu rühm sellest laulust oma versiooni:

*Aga Muhumaal on hea,
muret tundma seal ei pea,
särab Normak kuuepuudane
mandrilt meie saarele.
Või Paistab Normak kuuepuudane....*

Normak oli - see oli vist 1984. a. - Väinamere rühma komandör. Normaku nimega seostub selline "Ervini" laul kui *Ta tuleb, ta tuleb*. Millegipärast ma arvan, et ka "Viisnurgalaul" on ehk Normaku ajast, sellest ajast, kui ta veel malevarühma tegi, rühmas oli. Aga see on lihtsalt minu oletus. Tõenäoline päritoluage on kas 1982 või 1983 Väinamere regioonis Saaremaal.

Laule ma kirjutasin malevas kümne aasta jooksul ja sellest tuli tolaegsetel festivalidel esikohti ja riburada mööda ka tagumisi kohti. Valdavalt kasutati ikkagi läbilöögiks vana head "Horoskoobi" võtet: võeti üks levihit, mis oli kas lääne või eesti muusikas kuulsaks lauldud aasta jooksul ja sinna tehti oma sõnad peale. Näiteks võin tuua "kuldse kolmiku" Väinamerest lahkumise luigelaulu, kui Kaljagin, Ardi Paul ja Jan Roosaar läksid - see on ju tegelikult "Abba" laul - *Luiged läinud, lumi on maas...* Samamoodi on "Kuu kannu" "Susanna" viisil, ja niimoodi enamus laule. Vara rühm, esimest aastat Tartu regiooni tulnud legendaarne Muhu rühm, kasutas itaalia viisi "Festivalilaulukese" loomiseks. Reeglina toimus kõige paremini see nõks, et võeti mõni väga kuulus hea meloodiaga laul ja kirjutati sinna peale oma sõnad. Loomulikult polnud läbilööki rühmasisese problemaatikaga lauludel, et Malle käib Kallega või me viskame betonsi ja kellu on labidas ja mis töövahendid meil on.

Aafrikas kõlavad jälle tam-tammid,
Kopliisse sõidavad punased trammid,
Egiptuses langevad Iisraeli pommid,
Soome ekspordiks on "Kalevi" kommid.

∴: Aga meie maal on hea,
muret tundma sa ei pea,
särab viisnurk punane
otse meie aknasse. ∴:

Vanaema helde, lahke näitas mulle pilte,
milles räägiti, et poes oli müüdnud
lubjavilte.

Igal õhtul taevasse lendasid raketid,
sõdurid said pühadeks uued jalarätid.

Aasta rahupreemia hõivasid tankistid,
oktoobrilapsed hõiskasid: "Elagu
nudistid!",
Brasiilias (?) on vihma käes mitu tuhat
musta,
kogu selle loo peale tahaksin ma kusta.

Sadakond tundi ma näppisin lilli,
lehm hüppas rõõmust, kui puudutas
pulli,
Austraalias võitlevad isamaa siilid,
Lahemaal langevad emapingviinid.

Oh seda vana ja paksu patukotti,
allakäinud blondi Jüri Jotti!
Pea mees, et me tüdrukud iialgi ei
taha,
paku kasvõi dollareid või värsket soome
raha.

Sellel võsaareenil, keerulisel ajal, otsiti kõikidest keeldudest hoolimata võimalusi ütlemaks seda, mis hinge peal oli. Ei ole enam saladus, et EÜE festivale ja kokkutulekuid külastasid mehed, kes paguneid kandsid ja süngetes ruumides istusid. 1985. aastal, kui ma tegin võidukava, paroodia "Ameerika Häälele", ütles mulle Indrek Ilomets, kauaaegne EÜE komandöri staatuses mees: "Tead, sa olid noa tera peal. Ma mäletan, et julgeoleku mees näris sõrmenukke ja küsis, et kus on kava, kuskilt ei saa kinni hakata." Tollel aastal oli see võimaluseks öelda välja seda, mis meie tahtsime. Mu lavapartneriks oli praegune maakohtu esimees Donald Kiidjärv, hea sõber ja klassivend. Et me ei saanud öelda otse, mida me mõtlesime Matthias Rustist või Gorbatshovi viinapoliitikast, ja selleks, et öelda kõike oma soovi järgi, panime sõnad võõrraadiole suhu - et meie ju nii ei mõtle, aga näete, mis nemad, halvad, meist räägivad. Kõige lõpus oli Kurt Vonneguti sõnastuses *Antagu mulle meelegendlust leppida asjaoludega, mida ma ei saa muuta, julgust muuta asju, mida saan muuta ja mõistust nende kahe vahel vahet teha*. Lõpuütlus oligi mõeldud keelajatele ja käskijatele.

Poliitiliste situatsioonide kajastamised ja vihuütlemised, ilcumised, satiir ja huumor - kõik see leidis kajastamist lauludes. Loomulikult oli selle kõrval ka nostalgilisi ballaade, romantilisi laule kenast Saaremaast ja kenast Sakalast või Lõunast - see kõik käib sinna juurde, aga põhiline rõhuasetus oli ikkagi väljundi otsimine ütlemaks seda, mida tegelikult ei tohtinud ütelda. See ei olnud alati lihtne.

1986. aastal mõtlesime päev otsa sellise mehega kui Imre Luur, Viimsi kooli kauaaegne vene keele õpetaja - me mõlemad tegelesime ka muusikaga - otsimaks laulule viisi - temal mandoliin käes, minul kitarr. Päev otsa laulsime teineteisele ette erinevaid laule, mida me üldse teadsime. Lõpuks mul plahvatas, tuli meelde vene kammajaa ühest filmist ja nii sündis meie versioon "Veterani laulukesest":

*sina, Luur, tegid eile sitta segu,
sina, Puis, ei teagi, mis on kellu.*

Ja nii edasi. Veteranid, vanakesed, aastaid malevas olnud mehed pilasid ju seda, mis EÜEs hetkel toimus.

Loomulikult oli ka neid laule, mis olid paatoslikud, rääkisid Eestimaast või oma regioonist ja sinna hulka eksisid mõned, mis püüdsid EÜEt ühtseks liita, et ei oleks vimma ega oleks omavahelist sõgedat sõnaseadmist ja näaklemist, sest ühtsus on meie tugevus. Et me ei killustaks ennast üksteise peale vimma kandmisega nii nagu Vene vürstiriikidega juhtus, kui mongolid tulid - ajaloo õppetunnid olid meilegi kasuks - tugevad oleme siis, kui oleme kõik ühte meelt.

Tegelikult oli see selline tänuväärne aeg. Mõned laulud, mille üle ma rõõmus olen, on sündinud eelkõige tänu malevale. Muidu ei oleks iial need laulud valminud. Siia hulka kuulub ka "Hindu reggae", mis on autorilooming, mis ei ole kirjutatud valmis viisile. Seda on hiljem laulnud väga paljud teisedki ja see ei ole jäänud pelgalt meie rühma romantiliseks lauluks. Aga laulud olid huvitavad. Liiatigi, et seltskonnad olid väga põnevad. Malevas hakkasin käima 1981. aastal ja see karussell, mis laiemale üldsusele teatavaks sai, algas alles 1984. aastal Väinameres Saaremaal, kui meie kompanii lõi hiljem Väinamere hümniks jäänud "Saaremaa". Samast aastast on pärit ka "Hindu-reggae" ja ülikoolist kaasa võetud *Italiano*, popurrii, mis oli tollel ajal populaarne.

1980. aastate lõpul ja 1990. aastate alul Abruhal oli kolm teatrimees meie rühmas: Tallinnast "Estoniast" Villu Valdma, ooperikoorist Tallinnast Alari Põldoja ja mina siis Tartust "Vane-muise" ooperikoorist. See andis meie lauludele ehk ka pisut professionaalsemat kõlapilti.

Laulmine on kogu tudengiajaloo jooksul olnud seltskondliku viibimise pärisosi ja seda mitte ainult vanasti korporatsioonide ajal, vaid nendel aegadel, kui selliseid struktuure ei lubatud meie riigis ja asendajateks olid meeskoorid, segakoorid, kammerkoorid, naiskoorid, ansamblid, siis kuulus tudengiromanika hulka ühikates kindlasti laul.

Ja laulda on eestlane sedavõrd armastanud, et on oma laulupidude ja lauluväljakutega tähelepanu pälvinud, oma lauluoskusega, -kultuuriga. Ka meie revolutsiooni, erinevalt tšehhi sametisest, on nimetatud laulvaks. No kahju, et mõned mehed ei ole tegudeni siia maani jõudnud! Aga nad ei laula ka enam!

Peep Puis

* Stagnaaeg - algas 1960-ndatel aastatel, lõppes Eestis 1988 a II-sel poolel. Malev - antud kontekstis EÜE (Eesti Üliõpilaste Ehitusmalev) - kasvava haritlaskonna proletaarsepikoda.

Viisnurk

3.82 Mb .au

Laulu esitaja Peep Puis